

Szomorú aktus a fronton.

— „Ma február 10-én haltam meg.” —

Olasz front, február 10.

A legrémesebb, a legborzasztóbb szó: a *deserteur*. A bélpoklos beteg, a csuszó-mászó vipera nem kelt oly utálatot bennünk, mint ez a franciásan hangzó kilenc betű. Hat hónapi ittlétem alatt most történt az első szökési kísérlet; kísérlet azért, mert ma délben az illetőt kivégezték. Eltaposták, összetörték a fejét, mint egy boa constrictornak.

Az illetőt jól ismertem, kissé zömök természetű, intelligens kinézésű ember volt, szerb létére jól beszélt magyarul is. Posztot állt minap este 6-tól reggel hatig. Jött egy nagy felhő, ködös, titokzatos, elgomolygott a feje felett, s talán szép délibábot varázsolt elébe, meleg otthont, békés barátságos fészket. Az embernek egy forró vérhullám csapott a fejébe, talán a szive feldobant és — otthagyt mindent, kötelességet, hazát, lerohant a völgybe.

Ejfélfelé T. zászlós vizitálni ment, s csak a bundáját és az elmobott fegyverét találta ott, a drótakadályok előtt. Átszökött. Nagy köd volt azonban éjszaka, nem birt tájékozódni, s órákhosszat bolyongott, *mig hajnaltájában a mi patrouillunk elfogta*. Vallatni kezdték. Nem felelt. Keményen összeszorította a fogát és hallgatott. Éhezették, kínozták, ütötték, hasztalan. Levitték a bíróság elé; halálfia.

Ma délben 12 órakor volt az ítélet kihirdetése. A zárka előtt állt egy 24 emberből álló carré, két oldalt egy-egy szakasz, csupa szerb. Az egyik sarkon állnak a tisztok, a zászlóalj- és századparancsnok, az adjutáns, az orvos és várják az alezredest. Vele jön egy auditor főhadnagy, ki beáll a carréba.

Kijön a fogoly. Gyűrönten, összetörönten, sáppadt vértelen arccal, öveges álmatlan szemekkel. Német nyelven szól az ítélet: „Wurde zum Tode verurteilt”. Majd szerbül ismétlik meg. Az emberek lenéznek a földre, mozdulatlanul állnak, a kezük remegve tartja a fegyverszijjat, a szempillák néha-néha megrembennek, ijesztő csönd, kiáltó némaság: a halál lehellete, a halál szárnya csapja meg a lelkeket és tartja fogva.

Az elítélt áll. Az arca ép oly fakó, talán egy árnyalattal halványabb, a szeme kifejezéstelenül üresen bámul a semmiségbe, de nem reszket, mint egy fa áll és vár. A pap hozzá lép és beviszi a zárkába.

Benn kitér belőle az ember. A lelke felszabadul a téboly alól, fölzokog, fülébe hangok, melódiák csengnek: az élet, a lüktető, forró élet susog, hívja a sir széléről. Iger mindent, megjavulást, csak az Isten egét láthatassa de az ítélet kérelhetetlen: meg kell halnia.

És most a ködös szürkesség szélén adják kezébe a feleségétől érkezett két lapot: a kis gyermek is jól van, írja benne. És ő még egyszer gondolatban végig öleli, becézgeti őket, egy pár lapot ír és 2 órakor az előbbi carrében felviszik egy dombra az ítélet végrehajtására.

Kezei össze vannak kötve, a cipője nincs befűzve, a ruhája lóg és a carré megáll a kiásott sir szélén. Hátul az emberek szétválnak, az elítélt megfordul és utoljára körül-

néz. Félterdre éreszkedik. Egy nagy fehér kendővel közelednek feléje, az utolsó pillantása ugyan hova szállhat?

A szeme már be van kötve. Négy ember áll vele szemben, ezek megett még négy, az esetleges kegyelemlövésre, a fegyverek töltve vannak. A másodpercek törtérszei óráknak tetszenek, az idő ólmosan nehezen vánszorog. A százados kihuzza kardját intésére a négy katona mesztelenül hermelin módjára elébe lép. A két középső a homloka előtt tartja a esövet, a szélsők a szívére céloznak. Az áldozat nyugodt. Az emberek arca merev, a réműlet viaszlárváját rajtahagyta, a szivek lassabban dobognak. A százados magasra tartott karddal, acélos szemekkel, feszesen áll: az igazságnak, a kötelességnek megtestesült alakja.

— „Feuer“

A kard hirtelen végigsuhan a levegőben, a napsugár sikongva szántja végig, a lövések eldördülnek, a hegyek dörögve-dübörögve adják vissza a hangot, az áldozat oldalra esik, kezei a földön. A fejéből hatalmas borsugár tör előre, az életnedv, a piros, meleg vér.

Az orvos hozzáugrik, pulzusát vizsgálja, majd jelenti a halál beálltát. Az emberek esendben, felzaklatott kedéllyel szétoszlanak, a sir szélén, a gőzölgő vérben ott fekszik a holttest.

Itt van előttem a végső írása. Egy lap magyarul van írva: „Ma február 10-én haltam meg” írja hibás, rendetlen írással és elgondolkodom. Milyen lélekkel ír az ember, mikor fülében már az örök esend zug, mikor tekintetével a halál kacérkodik? Mi van a lelkünkben mikor utoljára látjuk az ég kékjét, a meleg napsugarat, mindazt, ami szép, ami jó? Nem száll meg bennünket a téboly, az állatiaság? Hogyan költözik lelkünkbe a megnyugvás, a lemondás az égő, maró „Isten hozzád“?

Ez mind misztikus probléma, megfejthetetlen, jobb reá nem gondolni.

H. S.

Esti német hivatalos jelentés.

BERLIN: A Wolff-ügynökség jelenti 20-ikán este: Eltekintve francia részleges előretöréseknek a Maas és Mosel között való sikeres elhárításától, nyugaton esős, ködös időjárás mellett a harci tevékenység csekély volt. Keleten és Macedóniában nem történt különös esemény.

Tüntetés Párisban a széninség miatt

BERN, február 20. A párisi Journal jelenti: Tegnap Páris utcáin nagyobb tömeg vonult végig és azt kiáltozták:

— Szenet, szenet!

A boulevardokon szétszórták a tömeget. Négy száz főből álló csoport azonban megrohant egy szénraktárt és 8000 kilogramm tüzelőanyagot széthordott.

Szeged szénellátása.

A széninség, mely valójában szállítási nehézségek láncolata és európaszerte lépten-nyomon kritikusan érezteti hatását, emberi számítás és előrelátás szerint Szegedünket megkíméli azoktól a troppant szenvedésektől és nélkülözésektől, amelyekből, sajnos, nagy rész jutott ki — minden gondoskodás ellenére — nem egy magyar városnak. Szegeden, eltekintve az egyes magánüzemek, iparvállalatok átmeneti kisebb-magyobb zavarától, komolyabb bajok eddig nem voltak és előreláthatólag nem is lesznek.

Míg Németországból a felsősziléziai u. n. porosz szén behozatala országunkba, szállítási nehézségek következtében immár hetek óta szünetel jóformán teljesen, addig a hazai bányavállalatok részéről a belföldi szén kitermelése, a kormány részéről pedig a kitermelt szén igazságos elosztása érdekében minden lehetőt elkövetnek és így a legfontosabb hadi és ipari igények, bár jelenleg csak pillanatnyilag, teljes kielégítést nyernek.

Légszusz- és villamostelepünk a széninségen már tulesett abban az időben, amikor a segítség lehetősége sokkal kiadósabban megvolt, mint ma és a fogyasztás érdekében elismeréssel kell megállapítani, hogy légszuszgyárunk vezetősége semmiféle anyagi áldozatot nem kimélve, december hónap óta olyan széntartalékokat gyűjtött egybe, amelyekkel — természetesen az előirt és szükséges takarékoságról soha meg nem feledkezve — áprilisig ezen közüzemünk szénrel való ellátása máris biztosítva van. Szeged több, mint 100.000 polgárát valószínűleg az is érdekli, hogy a város tanácsa messzemenően gondoskodott a város vízellátási üzemének folytonosságáról; közvágóhidunk — mely a hadsereg részére nagyszabású munkatervvel dolgozik, óriási teljesítménnyel — üzeme is állandóan fenntartható, iskoláinkban az előadásokat zavartalanul folytathatjuk, a kórházban gyógyulást váró betegjeink sem szenvednek — mint sok más helyütt — e hidegben, városi fürdők rövid szünetelés után ismét a közegészség szolgálatában van, sőt előrelátó védekezés történt az olvadás esetére várható nagyobb vizek esetére a belvízszivattyutelepek kellő szénellátása tárgyában is.

Hogy a széninség némiképp azért Szegeden is érezteti hatását, de csak kis mértékben, azt csak a kisebb háztartásokban észlelhetjük. Hiszen Szeged közönsége otthon a kályhában és a takaréktűzhelyen leginkább fa, vagy újabban koksztűzelésre van berendezkedve. Sem fában, sem szénben eddig hiány nem volt észlelhető. A széntűzelésre berendezett háztartások még a nyári és őszi hónapokról bőségesen el vannak látva tüzelőanyaggal.

Az országos — Szegeden szerencsére eddig ismeretlen — széninség bajának eredete közismert; speciális viszonyainkat és berendezkedéseinket magunk tudjuk legjobban, saját hatáskörünkben kell tehát számolni jóelőre az elkövetkező állapotokkal; legyen szabad itt rámutatni speciális tiszamenti helyzetünkben a nekünk igen fontos körülményre.

Olvashattuk legutóbb a gazdasági jelentéseket, amelyek minden jóval biztatnak a jövőre. Földjeink az egész vidéken teljesen megművelve várják a nyári hónapok áldásait. Ma, amikor a gazdasági versengés, nemcsak vassal és dinamittal, hanem a munka, töke, tudomány és szorgalom eszközeivel is folytatódik, szigorúan kell ügyelni arra, hogy a bevetett területekből a szokásos tavaszi belvizek egy talpalatnyi területet se tegyenek tönkre, a termelő munka ne vesszen kárba és e téren-elsősorban, a